

Uvodnik

Veseli nas, da vam lahko predstavimo novo številko Revije za kriminalistiko in kriminologijo. V tej številki revije so objavljeni članki o »novi« radikalni kriminologiji, o sleparjih in dveh vrstah poštenjakov, vplivu zaznave korupcije in pripravljenosti za prijavo, pregledu penološkega raziskovanja v Sloveniji, o reminiscencah o snovanju terminologije in opredeljevanju disocialne osebnostne motenosti ter o slikovni biometriji v forenziki. Predstavljeno je tudi delo o migracijah in kriminaliteti ter zapisa o preminulem profesorju Dušanu Cotiču in študijskem obisku na univerzi v ZDA.

V prispevku o »novi« radikalni kriminologiji Benjamin Flander razpravlja o postmodernistični in poststrukturalistični kriminološki refleksiji, ki je kritična do nekaterih obče sprejetih »resnic«, ki so rezultat kriminološkega srednjetočnega razmišljanja, pa tudi do tistih, ki so nastale v tradicionalni (neomarksistični) kritični kriminološki teoriji. Postmodernistična kriminološka teorija je po njegovem mnenju osredotočena na širši družbeni in pravni kontekst kriminalitete, kriminalitetne politike ter na filozofske probleme kriminologije kot družboslovne discipline.

Matjaž Jager je napisal razpravo o sleparjih in poštenjakih, pri čemer je vzel za izhodišče tezo, da se ljudje nagibajo k zlu, pohlepu in sebičnosti. To pa vodi v preseganje zla. Na drugi strani s teorijo iger analizira usodo poštenjakov, ki je odvisna od kakovosti države. Izida sta preživetje ali delovanje kot poštenjak. V primeru slabe države pa imajo poštenjaki dve možnosti – propad ali sleparjenje.

Massimo Manzin je s soavtorji napisal prispevek o zaznavanju korupcije in pripravljenosti za njeno prijavo. Z anketiranjem zaposlenih v javnih in gospodarskih organizacijah ter uporabo matematičnega modeliranja so ugotovili, da močnejša, kot je zaznava prisotnosti korupcije, nižja je stopnja pripravljenosti za njeno prijavo, pri čemer se različna okolja med seboj razlikujejo. Razlogi za neprijavljanje korupcije v primeru višje stopnje zaznavanja korupcije se kažejo bolj v nezaupanju glede odzivanja nanjo kot pa v osebnih interesih posameznikov.

V pregledu slovenskega penološkega raziskovanja Rok Hacin predstavi razvoj slovenske penološke misli od sredine prejšnjega stoletja do današnjih dni. Avtor ugotavlja, da ima povezanost raziskovanja s prakso, ki je postavila Slovenijo med naprednejše države na področju izvrševanja kazenskih sankcij, v zadnjih dveh desetletjih vse bolj omejen vpliv na penološko prakso. Razlog je predvsem v usmerjanju iz tretmanske ideje v smer poudarjanja varnosti, kar je posledica spreminjajočih se družbenih razmer, kaznovalne politike in institucionalne kapacitete.

Psihiater Miloš Frančiček Kobal predstavi terminološko zmedo na področju uporabe diagnoze disocialna osebnostna motenost, ki zaradi popularne kulture zahoda bolj uporablja pojma psihopatija in sociopatija. Meni namreč, da ti dve poimenovanji ne povesta dovolj o osebnostni dinamiki teh oseb. To po njegovem mnenju daje prednost uporabi termina disocialna osebnostna motenost, ki omogoča bolj trdne temelje za tretma, rehabilitacijo in prevzgojo takih oseb.

V prispevku o slikovni biometriji v forenziki Borut Batagelj in Franc Solina opisujeta težave sodnih izvedencev pri prepoznavi obrazov in interpretaciji posnetkov z uporabo sistemov za samodejno prepoznavanje. V primeru slabše kakovosti posnetkov priporočata mehko biometriko (višina osebe, geste, način hoje ipd.), kar omogoča lažjo prepoznavo osebe na posnetku.

Zoran Kanduč predstavlja knjigo Aleša Bučarja Ručmana *Migracije in kriminaliteta: pogled čez meje stereotipov in predsodkov* (2014), ki je nastala kot nadgradnja njegove doktorske disertacije pod mentorstvom prof. dr. Rastka Močnika in prof. dr. Gorazda Meška na Oddelku za sociologijo Filozofske fakultete v Ljubljani (2013). Avtor prikaza ugotavlja, da ta izdelek odlikujejo jasen in razločen slog pisanja, konceptualna strogost, natančno razvijanje tematskih sklopov in inovativne analize, podkrepljene z zavirljivim poznavanjem najpomembnejših socioloških in kriminoloških teorij. A to še zdaleč ni vse ...

Alenka Šelih se spominja življenja in dela preminulega prof. dr. Dušana Cotiča, Slovenca, ki je služboval na Fakulteti za defektologijo v Beogradu in bil izjemno dejaven v Združenih narodih. Njegovo ime in priimek sta vklesana v spominsko ploščo najeminentnejših strokovnjakov, ki so sodelovali s Komisijo za preprečevanje in nadzor kriminalitete v Centru OZN na Dunaju. Dušan Cotič je bil tudi velik prijatelj Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Mladi raziskovalec na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru Rok Hacin predstavi svoje izkušnje v času študijskega obiska na School of Justice Studies, Eastern Kentucky University, ZDA, s katero Fakulteta za varnostne vede sodeluje od leta 2000. V času študijskega obiska je spoznaval metode kriminološkega in penološkega raziskovanja z namenom preučevanja legitimnosti izvrševanja kazenskih sankcij v Sloveniji.

Bralcem Revije za kriminalistiko in kriminologijo želimo obilo zadovoljstva pri branju te številke, avtorje pa vabimo, da s prispevki obogatijo našo revijo.

Marjan Fank in Gorazd Meško
Urednika

